

Konferenca NAK – za učitelje naravoslovnih predmetov

Celostni pristop k vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj

Saša Kregar, ZRSŠ

4. konferenca učiteljev naravoslovnih predmetov – NAK 2017

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

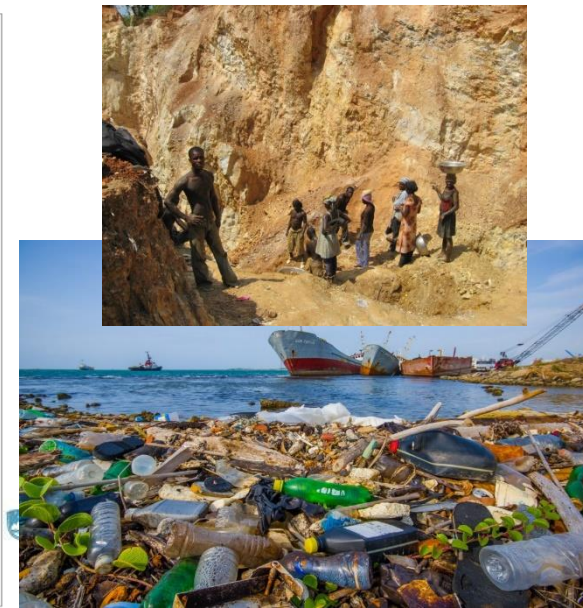
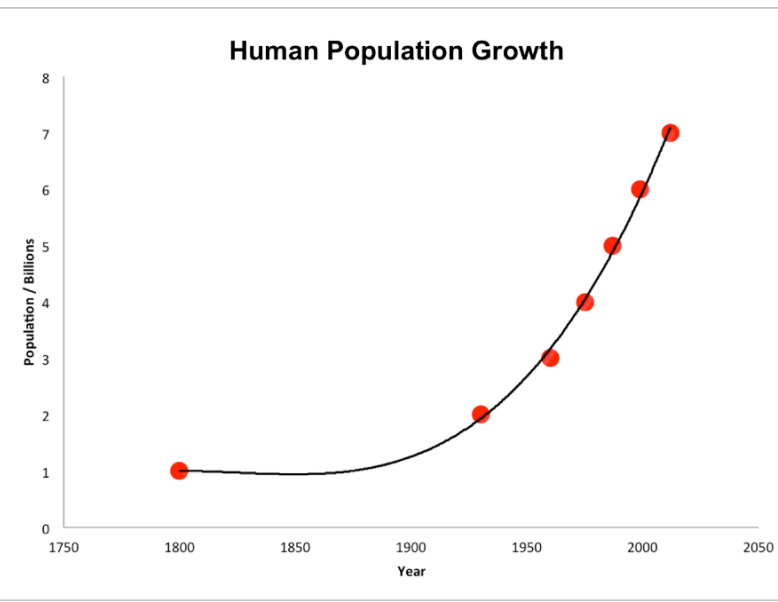
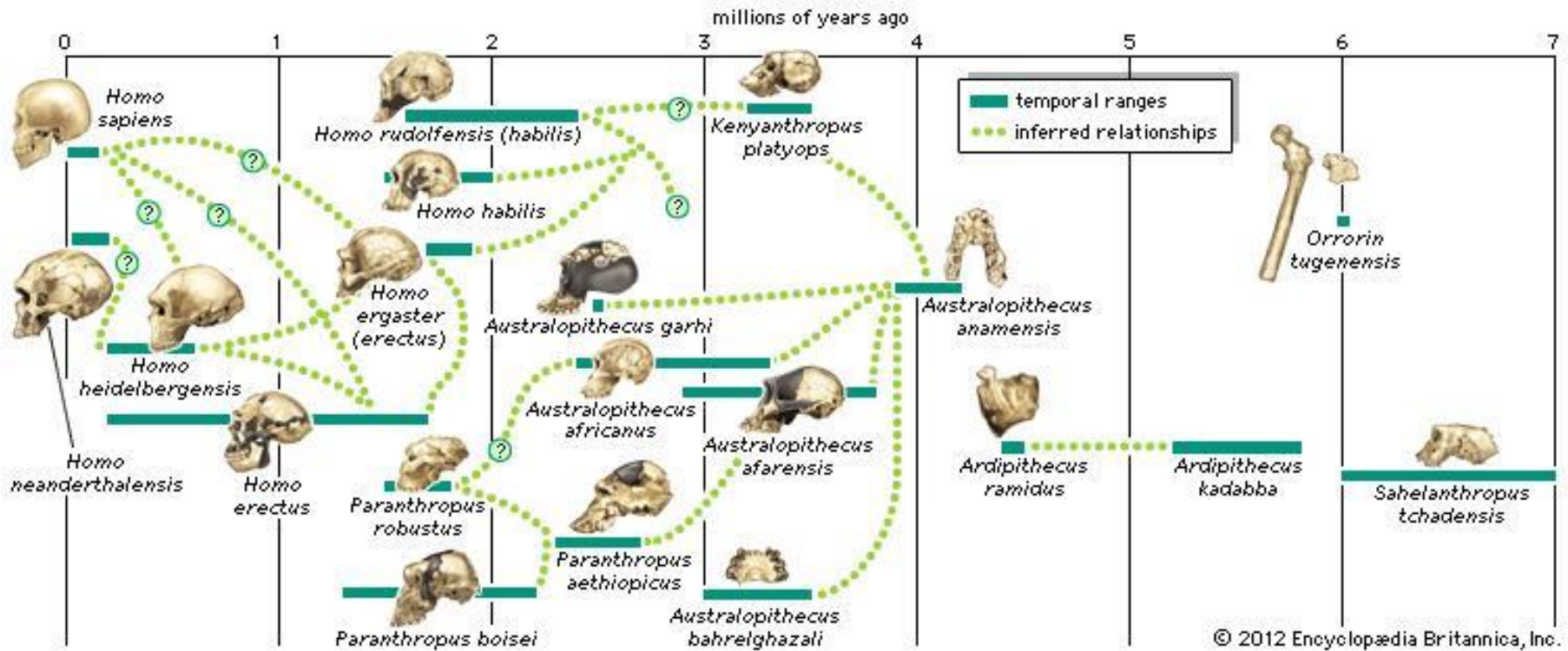

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

Cave bears
Numerous in the ice ages, this enormous vegetarian bear slept through the winter in large groups.

Irish elk

Neither Irish nor an elk (it is a kind of deer), *Megaloceros* was the largest deer that ever lived, with antlers spanning nearly 4 meters. Seen in French cave paintings, they became extinct about 2,500 years ago.

Mammoths

Although only two species of elephants survive today, the elephant family was far more diverse during the late Tertiary. Many were cold-adapted mammoths with fur.

Giant ground sloths

Megatherium was a giant 6-meter ground sloth that weighed 3 tons and was as large as a modern elephant.

Saber-tooth cats

The jaws of these large, lionlike cats opened an incredible 120 degrees to allow the animal to drive its huge upper pair of saber teeth into prey.

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

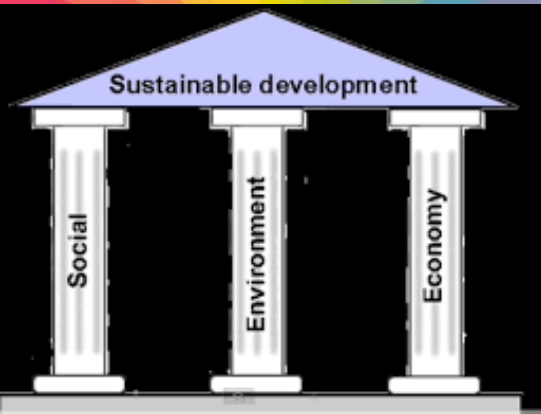
EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

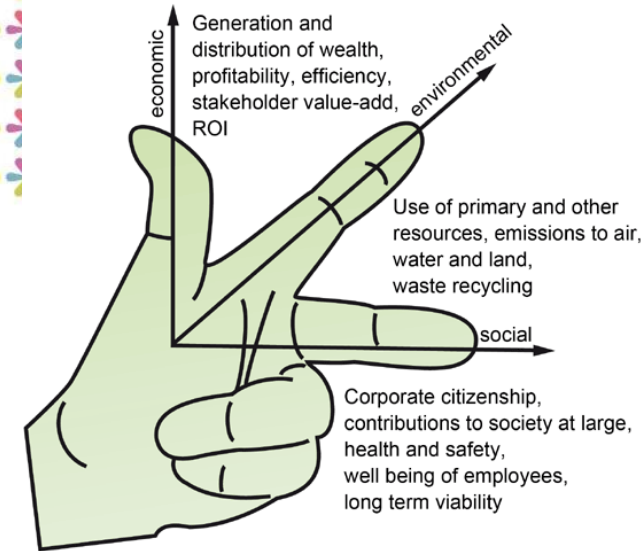
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Sustainability dimensions and examples

TR zadovoljuje potrebe sedanjega rodu (družbe), ne da bi ogrozili prihodnje rodove, da zadovoljujejo svoje potrebe (1987, Gro H. Brundtland, norveška političarka).

ČLOVEK JE DEL EKOSFERE, KI JO SESTAVLJAJO VSI EKOSISTEMI NA ZEMLJI

POTROŠNIK

GLOBALNO KORIŠČENJE

ZMANJŠUJE BIOTSKO PESTROST

SPREMINJA SESTAVO IN DELOVANJE EKOSISTEMOV

ZMANJŠUJE EKOSISTEMSKE STORITVE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Sistemski način razmišljanja

Kompleksnost sistemov

Povezanost sistemov.

Interakcije znotraj sistemov in med sistemi.

Povezanost zgradbe in delovanja sistemov

Soodvisnost delov sistema in sistemov različnih ravni.

Živi sistemi so odprti, dinamični, povezani in se razvijajo.

PODROČJE IN POLOŽAJ TR V ŠOLSLEM PROSTORU

- ✓ REVIJA TRAJNOSTNI RAZVOJ V ŠOLI IN VRTCU (2007-2012)
- ✓ PRIROČNIK OKOLJSKA VZGOJA, POSODOBITEV POUKA V ŠOLSKI PRAKSI
- ✓ UČBENIK OKOLJSKA VZGOJA, 2002
- ✓ VITR, PRIMERI DOBRE PRAKSE V SLOVENIJI, 2007
- ✓ OKOLJSKA VZGOJA KOT VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ, BARICA MARENTIČ POŽARNIK, 2010, MEDPREDMETNE IN KURIKULARNE POVEZAVE

Kurikularni dokumenti

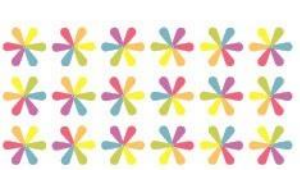
- Učni načrt, izbirni predmet, Okoljska vzgoja, OŠ, 2004
- Učni načrt Študij okolja, gimnazija, 2012 (na spletni strani MŠŠ star dokument)
- Predlog posodobljenega kurikula, Okoljska vzgoja kot VITR, OŠ, 2007
Okoljska vzgoja kot medpredmetno področje
 - OV je interdisciplinarna in sodi v vse predmete in predmetna področja, zato je tudi medpredmetno področje
- Kurikul Okoljska vzgoja kot VITR, gimnazija, kroskurikularno tematsko področje, 2008

Projektna naloga „ZNANJA IN KOMPETENCE, POMEMBNE ZA URESNIČEVANJE CILJEV ZELENEGA GOSPODARSTVA V POVEZAVI S PODNEBNIMI SPREMEMBAMI ZA RAVNI PREDŠOLSKA VZGOJA-OSNOVNA ŠOLA-GIMNAZIJA

Analiza kurikularnih dokumentov in izvedbenih kurikulumov glede vključevanja področja VITR.

- [Presojevalne kategorije](#)
- [Načela VITR](#)
- [Didaktični pristopi/metode in oblike dela za uresničevanje ciljev s področja VITR](#)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Rezultati: Zastopanost TR v UN

- **Prevladuje okoljski vidik TR.**
- Večinoma ni razviden **celosten pristop k obravnavi TR**. Strateški pristop k obravnavi TR je sicer **razmeroma pogosto razviden iz splošnih ciljev, kasneje pa iz operativnih ciljev vključenosti TR ni več mogoče zaslediti.**
- V OŠ in GIM ima učenec možnost **izbire predmeta** (Okoljska vzgoja, Študij okolja), ki v večji meri omogočata spoznavanje vseh vidikov TR, pogosteje predvidevata **aktivno vlogo učencev** in spodbujata k povezovanju s širšim okoljem.
- V UN je **aktivna vloga učenca** predvidena v didaktičnih priporočilih, pogrešamo pa bolj razvidno aktivno vlogo tudi v posameznih ciljeh.
- Zunanji sodelavci so opozarjali na **konflikt med ekocentričnim in antropocentričnim pristopom, na premajhno vključenost razumevanja delovanja ekosistemov in pomena ekosistemskih storitev**. V manjši meri je v UN tudi prepoznan **sistemski pristop**, premalo poudarjeno součinkovanje med pojavi, **pogosteje so predvidene okoljske akcije**, kot cilji usmerjeni v dolgoročne spremembe miselnosti. odgovornost učencev/dijakov/posameznika.
- **Zastopanost ciljev v prid nižjim taksonomskim ravнем.**
- Poseben problem predstavlja tudi vključenost vidikov TR večinoma v izbirne sklope UN

Rezultati analize izvedbenih kurikulov

- Poudarili so pomen **dobrega sodelovanja vseh zaposlenih na šoli**, zavedanje se pomena **zgleda, ki ga dajejo vsi zaposleni**, pri udejanjanju načel VITR, pomena dobrega **sodelovanja z lokalnim okoljem ter povezovanja z zunanjimi institucijami, prepoznavnimi in aktivnimi posamezniki**.
- Poudarili so tudi pomen **razvoja vrednot** v zvezi s TR in **načrtovanja dejavnosti na šoli**, ki odražajo udejanjanje načel VITR. Pri tem vidijo velik pomen tudi na aktivaciji učencev oziroma odgovornosti strokovnih delavcev, da oblikujejo **učna okolja, da so lahko učenci aktivnejši**.
- Prisotni so omenili več **dejavnosti**: predstavitev ljudske obrti, srečanja za medkulturne dialoge, sistemski pristop k izvedbi tradicionalnega zajtrka, postavitve ekovrta, kamor vabijo zunanje strokovnjake in lokalno prebivalstvo, zasaditev sadovnjaka, vrtec v gozdu, bralna značka na ekovrtu, pouk na prostem, piktogrami za opozarjanje na varčevanje z viri, itd.
- Kljub izjemni pestrosti dejavnosti in razvidnem razmisleku o strateškem pristopu k vpeljevanju VITR, še vedno pogosto prevladujejo na šolah enkratne okoljske akcije in je manjši del dejavnosti namenjen spremembi mišljenja in vpeljevanju t.i. **sistemske obravnave področja TR**.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Priporočila in izvedbene usmeritve

Predlogi priporočil:

- za ustrezno dopolnitev kurikularnih dokumentov
- ki se nanašajo na zastopanost presojevalnih kategorij
- ki se nanašajo na zagotavljanje načel VITR
- ki se nanašajo na vključevanje didaktičnih priporočil
- zunanjih sodelavcev MOP za ustrezno dopolnitev kurikularnih dokumentov
- za ustrezno dopolnitev obveznih izbirnih vsebin (OIV) v gimnazijskem izobraževanju
- za okrepitev dnevov dejavnosti na osnovnih šolah z vsebinami trajnostnega razvoja
- za spremembe na ozelenitvi izobraževalnih infrastruktur ter za vpeljavo trajnostnega načina življenja institucij kot celote
- nadaljnjih strokovnih izobraževanj in usposabljanj za učitelje ter vzgojitelje na področju VITR
- VIZ za udejanjanje VITR v okviru izvedbenega kurikula

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

ŠS-Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj

Domov ▶ Predmeti ▶ Zavod RS za šolstvo ▶ Delovna področja ▶ Predmeti in področja ▶ Študijska srečanja ▶ Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj ▶ ŠS-VITR

Splošno

Skrifo za udeležence

DOBRODOŠLI V SPLETNI UČILNICI ZA VITR

<https://skupnost.sio.si/course/view.php?id=8652>

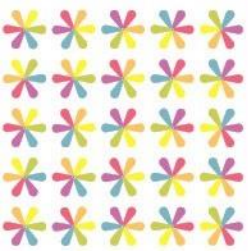
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

»Ne mine niti dan, da ne bi pustili sledi na svetu okoli sebe. Naša dejanja imajo posledice in vsakdo se lahko sam odloči, kakšne bodo te posledice.«

Jane Goodall

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada